

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
16–17 травня 2019 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2018 році

Полтава 2019

виробництво м'яса (у забійній масі) збільшилося на 2,9 %, молока – на 7,1 %. Середня жива вага однієї голови великої рогатої худоби, реалізованої на забій зменшилася з 373 кг у 2013 р. до 367 кг у 2017 р., а свиней залишилася незмінною – 106 кг.

У структурі валової продукції сільськогосподарських підприємств стійке переважання продукції рослинництва – 77,3 %, відповідно на продукцію тваринництва припадає 22,7 % валової продукції.

Згідно статистичних даних [1], найбільш рентабельним серед продукції рослинництва є виробництво насіння соняшнику та насіння ріпаку – 41,3 % та 43,6 % відповідно. У 2017 р. рентабельність виробництва зернових культур знаходилася на рівні 24 – 27 %, бобів сої – 28,8 %, цукрових буряків – 12,4 %, овочів відкритого ґрунту – 15,6 %.

Серед продукції тваринництва найбільш рентабельним є виробництво молока – 26,9 %, у той же час ефективність виробництва м'яса знаходиться на низькому рівні – 3,4 %, а у фермерських господарствах збиткове.

Список використаних джерел

1. Витрати на виробництво продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році. URL: www.ukrstat.gov.ua.
2. Сільське господарство України за 2013 рік. Статистичний збірник / за ред. Н. С. Власенко. Київ: Державна служба статистики України, 2014. 390 с.
3. Сільське господарство України за 2014 рік. Статистичний збірник / відповідальний за випуск О. М. Прокопенко. К.: Державна служба статистики України, 2015. 379 с.
4. Сільське господарство України за 2015 рік. Статистичний збірник / відповідальний за випуск О. М. Прокопенко. К.: Державна служба статистики України, 2016. 360 с.
5. Сільське господарство України за 2016 рік. Статистичний збірник / відповідальний за випуск О. М. Прокопенко. К.: Державна служба статистики України, 2017. 246 с.
6. Сільське господарство України за 2017 рік. Статистичний збірник / відповідальний за випуск О. М. Прокопенко. К.: Державна служба статистики України, 2018. 245 с.

ПОКАЗНИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИМИ РЕСУРСАМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Калініченко О. В.,
кандидат економічних наук, доцент,*

Сільське господарство є складною природно-біологічною та економічною системою, відтворення в якій базується на використанні трудових ресурсів, земельних ресурсів, інформаційних ресурсів, енергетичних ресурсів, сільськогосподарських рослин та тварин, механізації виробничих процесів. Це вимагає за-

лучення, переважно, вичерпних матеріальних та енергетичних ресурсів, вартість яких постійно збільшується. Крім того, процес виробництва сільськогосподарської продукції обумовлений особливостями аграрної сфери: біокліматичні умови, рівень розвитку технологій, рівень технічного забезпечення, організаційно-економічні. Це знижує рівномірність і щільність споживання енергії, збільшує протяжність енергетичних розподільчих систем, обумовлює необхідність створення в сільському господарстві значних резервів енергетичних ресурсів для задоволення потреб у них в періоди пікового навантаження.

Енергетичну потужність аграрного підприємства складають різноманітні силові машини (енергомашини). Вказані ресурси аграрного підприємства складає сукупна потужність енергетичних засобів у кіловатах (кВт) або джоулях (Дж), що використовується в аграрному підприємстві. Використання енергетичних ресурсів є цілеспрямованим та певним чином організованим для досягнення цілей аграрного підприємства. Це потужності двигунів тракторів, комбайнів, самохідних машин, автомобілів, стаціонарних та інших двигунів, електричних двигунів, електроустановок. При розрахунку енергетичної потужності аграрного підприємства не враховують потужності механічних двигунів, що обслуговують електрогенератори.

Сукупну енергетичну потужність визначають за формулою:

$$EP_c = E_d + E_{ed} + (E_{d,t} - E_{m,d}), \quad (1)$$

де EP_c – сукупна енергетична потужність аграрного підприємства, кВт (Дж);

E_d – потужність двигунів внутрішнього згоряння, кВт (Дж);

E_{ed} – потужність електродвигунів, кВт (Дж);

$E_{d,t}$ – потужність машин та обладнання для механізації і автоматизації технологічних процесів, кВт (Дж);

$E_{m,d}$ – потужності механічних двигунів, кВт (Дж).

Разом із силовими машинами (енергомашинами) в аграрному підприємстві використовується цілий комплекс робочих машин різного функціонального призначення. Тому важливе значення має встановлення і дотримання оптимальних пропорцій між енергетичними засобами та робочими машинами.

Використання системи силових машин (енергомашин) та робочих машин в аграрному підприємстві зумовлює необхідність урахування галузевої структури виробництва та ґрунтово-кліматичних умов й географічних зон України. Це сприяє повному використанню природного і виробничого потенціалу аграрного підприємства та підвищенню продуктивності праці.

До показників, що характеризують забезпеченість сільськогосподарського виробництва та робочої сили енергетичними ресурсами, відносять енергозабезпеченість, енергоозброєність праці, електрозабезпеченість, електроозброєність праці.

Енергозабезпеченість визначається як відношення загальної суми енергетичних потужностей аграрного підприємства до відповідного розміру земельної площі (сільськогосподарських угідь, ріллі або посівної площі):

$$EP_{\text{заб}} = \frac{EP_c}{ПЛ_{c,y}}, \quad (2)$$

де $EP_{\text{заб}}$ – енергозабезпеченість, кВт/га (Дж/га);

EP_c – сукупна енергетична потужність, кВт (Дж);

$ПЛ_{c,y}$ – площа сільськогосподарських угідь, га.

Енергоозброєність праці визначається як відношення загальної суми енергетичних потужностей аграрного підприємства до середньооблікової чисельності працівників, зайнятих в сільськогосподарському виробництві:

$$EP_{\text{озб}} = \frac{EP_c}{ЧП_{c,o}}, \quad (3)$$

де $EP_{\text{озб}}$ – енергоозброєність праці, кВт/особу (Дж/особу);

EP_c – сукупна енергетична потужність, кВт (Дж);

$ЧП_{c,o}$ – середньооблікова чисельність працівників підприємства, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб.

Електрозабезпеченість визначається як відношення загальних витрат електроенергії аграрного підприємства до площі сільськогосподарських угідь:

$$EL_{\text{заб}} = \frac{EL_c}{ПЛ_{c,y}}, \quad (4)$$

де $EL_{\text{заб}}$ – електрозабезпеченість, кВт-год./га;

EL_c – сукупні витрати електроенергії, кВт-год.;

$ПЛ_{c,y}$ – площа сільськогосподарських угідь, га.

Електроозброєність праці визначається загальними витратами електроенергії, спожитої на виробничі цілі в сільському господарстві, з розрахунку на одного середньооблікового працівника, зайнятого у сільськогосподарському виробництві або витрачений робочий час (люд.-дні, люд.-год.):

$$EL_{\text{озб}} = \frac{EL_c}{ЧП_{c,o}}, \quad (5)$$

де $EL_{\text{озб}}$ – електроозброєність праці, кВт-год./особу;

EL_c – сукупні витрати електроенергії, кВт-год.;

$ЧП_{c,o}$ – середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб.

Для характеристики рівня забезпеченості сільськогосподарського виробництва та робочої сили енергетичними потужностями розраховують: озброєність робочої сили механізованою тягою, машиноозброєність, рівень механізації праці, рівень електрифікації праці.

Озброєність робочої сили механізованою тягою визначається як відношення сумарної потужності механізованої тяги до середньооблікової чисельності працівників, зайнятих в сільськогосподарському виробництві:

$$MT_{\text{озб}} = \frac{MT}{ЧП_{c,o}}, \quad (6)$$

де $MT_{\text{озб}}$ – озброєність робочої сили механізованою тягою, кВт/особу (Дж/особу);

MT – сумарна потужність механізованої тяги, кВт (Дж);

$ЧП_{c,o}$ – середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб.

сподарському виробництві, осіб.

Машиноозброєність визначається як відношення вартості силових та робочих машин аграрного підприємства до середньооблікової чисельності працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві:

$$МШ_{озб} = \frac{МШ}{ЧП_{с.о}}, \quad (7)$$

де $МШ_{озб}$ – машиноозброєність, грн./особу;

$МШ$ – вартість силових та робочих машин, грн.;

$ЧП_{с.о}$ – середньооблікова чисельність працівників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, осіб.

Рівень механізації праці визначається як відношення витрат механізованої праці до загальних витрат праці:

$$Р_{мех} = \frac{П_{мех}}{П_3}, \quad (8)$$

де $Р_{мех}$ – рівень механізації праці, коефіцієнт;

$П_{мех}$ – витрати механізованої праці, люд.-год.;

$П_3$ – загальні витрати праці, люд.-год.

Рівень електрифікації праці визначається як відношення витрат праці, виконаних із застосуванням електроенергії, до загальних витрат праці:

$$Р_{ел.п} = \frac{П_{ел}}{П_3}, \quad (9)$$

де $Р_{ел.п}$ – рівень електрифікації праці, коефіцієнт;

$П_{ел}$ – витрати праці, виконаної із застосуванням електроенергії, люд.-год.;

$П_3$ – загальні витрати праці, люд.-год.

Отже, рівень забезпеченості енергетичними ресурсами значною мірою впливає на економічну ефективність аграрного підприємства. Так, при збільшенні енергоозброєності праці зростає врожайність сільськогосподарських культур, підвищується продуктивність тварин. При цьому знижуються виробничі витрати на одиницю сільськогосподарської продукції.

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ «КОНКУРЕНЦІЯ» ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР ТА ЇХ ПОВЕДІНКИ НА РИНКУ

*Миколенко І.Г.,
кандидат економічних наук, доцент,*

Конкуренція підприємницьких структур це неодмінна умова їх ринкового функціонування. Без неї ринковий механізм не зможе регулювати обсяг і структуру пропонувананих товарів та стимулювати виробництво, забезпечити пріоритет покупця. Щоб конкурувати підприємницькі структури (ПС) змушені постійно удосконалювати техніку, технологію, форми і методи організації праці, застосовувати нововведення, які підвищують продуктивність праці, ефективність виробництва та якість продукції. За конкуренції виробників покупець має

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУЗ

Березіна Л.М.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ АПК УКРАЇНИ..... 4

Волкова Н.В.

ВИКОРИСТАННЯ ДЕФІНІЦІЙ «СТАЛІСТЬ» ТА «СТІЙКІСТЬ»
В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ..... 5

Дивнич О. Д.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ..... 7

Калініченко О. В.

ПОКАЗНИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИМИ
РЕСУРСАМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ 10

Миколенко І.Г.

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ «КОНКУРЕНЦІЯ»
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР
ТА ЇХ ПОВЕДІНКИ НА РИНКУ 13

Олійник Є. О., Олійник А. С.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА:
ІНТЕРЕСИ ТА ЗАГРОЗИ 16

Помаз Ю. В., Помаз О. М.

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ..... 19

Самойлик Ю.В., Демиденко Л.М.

ТРАНСФОРМАЦІЯ АКЦІОНЕРНОЇ ФОРМИ
ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ 22

Вороніна В.Л.

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА:
УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ 25

Дорофєєв О.В.

СТАЛІСТЬ, ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ ТА ГАРМОНІЙНІСТЬ
РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА:
СПІВВІДНЕСЕННЯ ПОНЯТЬ..... 27

Наукове видання

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
16 – 17 травня 2019 р.**

**Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2018 році**

Підп. до друку 10.05.2019. Формат 60х90 1/16. № 36.
Ум. друк. арк. 18,7. Обл.-вид. арк. 18,2.
Гарнітура Times New Roman Cyr.

Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2174 від 26.04.2005 р.
Адреса: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3.